

شبکه‌های اجتماعی اینترنتی، آفت بلوغ

مریم زهری شیل سر
کارشناس ارشد برنامه‌ریزی آموزشی

کلیدواژه‌ها: شبکه اجتماعی، بلوغ، اینترنت

روند رشد بدن هر انسان براساس روال طبیعی‌ای که طی می‌کند، وابسته به هر شرایط محیطی، آب و هوایی و نوع جامعه‌ای که در آن قرار می‌گیرد، در زمان خاص خود به بلوغ خواهد رسید. عوامل

**شبکه‌های اجتماعی تغییرات
بنیادین در سبک زندگی و فرهنگ
جوامع مختلف ایجاد می‌کنند این
شبکه‌ها می‌توانند بر ادبیات افراد
جامعه تأثیر بگذارند**

بسیاری بر بلوغ فرد تأثیر گذارند؛ یعنی دو فرد همسن که در دو منطقه متفاوت، یکی کوهستانی و دیگری بیابانی زندگی می‌کنند، ممکن است، در دو زمان متفاوت به بلوغ جسمی برسند ولی با ورود رسانه‌ها و نوع تولیداتی که برای قشر نوجوانان و جوان ارائه می‌دهند، این بلوغ، در زمینه‌های روان‌شناختی و جامعه‌شناختی، قابل هدایت و یکسان‌سازی است و حتی می‌تواند بسیار زودتر از بلوغ جسمی صورت پذیرد. یکی از عوامل محرک و تأثیر گذار در بلوغ زودرس شبکه‌های اجتماعی هستند.

شبکه‌های اجتماعی تغییرات بنیادین در سبک زندگی و فرهنگ جوامع مختلف ایجاد می‌کنند این شبکه‌ها می‌توانند بر ادبیات افراد جامعه تأثیر

**روشن است که ورود به هر مکانی آداب
مخصوص به خود را دارد و شبکه‌های
اجتماعی هم از این قاعده مستثنا
نیستند؛ اینکه چگونه در این محیط‌ها
با دیگران تعامل انجام گیرد، چگونه
از فضای موجود استفاده شود و چه
قوانینی برای ورود به این شبکه‌ها و
ماندن در آن‌ها باید رعایت شود**

بگذارند؛ پوشش و همچنین روابط آن‌ها را با جنس مخالف دگرگون کنند. کاربران شبکه‌های اجتماعی، از این شبکه‌ها برای بیان رویدادهای زندگی خود، خاطرات، موقعیت اجتماعی و مانند این‌ها استفاده می‌کنند یا از طریق به اشتراک گذاشتن افکار و عقایدشان با دیگران به گفت‌وگو می‌پردازند و بدین ترتیب، احساسات گوناگون خود را به گونه‌ای تخلیه می‌کنند.

شبکه‌های اجتماعی روند توسعه را نیز در جوامع به اصطلاح جهان سومی به مخاطره می‌اندازند، به‌عنوان مثال، روند رو به رشد استفاده دانش‌آموزان - حتی در سنین دبستان- از گوشی‌های هوشمند و به تبع آن سایر فناوری‌های نوین سبب می‌شود فاصله‌ای که در گذشته میان کشورهای توسعه‌یافته و توسعه‌نیافته از لحاظ استفاده از ابزارهای فناورانه نوین بود، کاهش محسوسی پیدا کند. این تغییرات هنگامی اتفاق می‌افتد که هنوز افراد مخاطب آداب استفاده از فضای مجازی را درک نکرده‌اند.

روشن است که ورود به هر مکانی آداب مخصوص به خود را دارد و شبکه‌های اجتماعی هم از این قاعده مستثنا نیستند؛ اینکه چگونه در این محیط‌ها با دیگران تعامل انجام گیرد، چگونه از فضای موجود استفاده شود و چه قوانینی برای ورود به این شبکه‌ها و ماندن در آن‌ها باید رعایت شود. به‌طور مثال در شبکه‌های اجتماعی باید به حقوق دیگران احترام گذاشت، به درستی وارد فضای بحث و نقد شد، این شبکه‌ها نیز قانون‌هایی دارند که هم به نفع این شبکه‌هاست و هم نفع مخاطب را به دنبال دارد. از جمله این قوانین قانون منع حضور حدود ۵ میلیون کودک زیر ۱۳ سال در شبکه فیس‌بوک است.

مزایای شبکه‌های اجتماعی اینترنت
اگر از شبکه‌های اجتماعی به طریق صحیح استفاده شود، مزایای بسیاری دارند. تأثیرگذاری بالای شبکه‌های اجتماعی بر روی حوزه اطلاع‌رسانی سبب می‌شود نقش آن‌ها در مدیریت بحران‌های

طبیعی و اجتماعی مورد توجه قرار گیرد. رسانه‌های اجتماعی در پوشش انواع رویدادها بسیار بهتر از رسانه‌های سنتی عمل می‌کنند. به‌عنوان مثال، در یک بحران طبیعی همانند سیل یا زلزله کاربران شبکه اجتماعی از یک سو با ارسال و باز نشر تصویر، فیلم، صوت و... در روند اطلاع‌رسانی نقش آفرینی می‌کنند و از سوی دیگر بر مدیریت بحران از طریق اعلام نحوه کمک‌رسانی، اقلام مورد نیاز و موارد این‌چنینی تأثیر می‌گذارند. همچنین اگر در عملکرد یکی از شبکه‌های اجتماعی اختلالی ایجاد شود، کاربران از طریق سایر شبکه‌ها به اطلاع‌رسانی می‌پردازند اما همین مزایا برای کاربران و مخاطبانی که اطلاعات کافی ندارند و از نظر تفکر به بلوغ کامل دست نیافته‌اند، تبدیل به آثار ناکارآمد و مخرب خواهد شد.

معایب

محیط شبکه اجتماعی محیط بازی است. گاهی کودکان قبل از اینکه سن آن‌ها اقتضا کند، با اطلاعاتی برخورد می‌کنند که ممکن است برای آنان زیان داشته باشد. طیف این سطح اطلاعات شامل مسائل و مباحث غیراخلاقی تا موارد خشن و مواردی است که درک آن‌ها برای کودک و نوجوان سخت است و نظم فکری آن‌ها را بر هم می‌زند. از جمله دیگر معایبی که شبکه‌های اجتماعی می‌توانند برای کودکان و نوجوانان داشته باشند، عادت به مصرف بی‌رویه و بعضاً زمینه‌سازی اعتیاد به اینترنت است.

از دیگر معایب شبکه‌های اجتماعی برای کودکان و نوجوانان این است که آن‌ها با رعایت نکردن حریم خصوصی و اشتیاقی که به اشتراک گذاشتن مطالب با دیگران و تعامل با آن‌ها و دیده شدن دارند، ممکن است دچار افراط شوند و به محیط خانواده نیز آسیب برسانند.

اکنون که رسانه‌ها در سطح جهان جزئی لاینفک از زندگی بشر شده‌اند و ابزارهای فناوری اعتیادی،

از دیگر معایب شبکه‌های اجتماعی برای کودکان و نوجوانان این است که آن‌ها با رعایت نکردن حریم خصوصی و اشتیاقی که به اشتراک گذاشتن مطالب با دیگران و تعامل با آن‌ها و دیده شدن دارند، ممکن است دچار افراط شوند و به محیط خانواده نیز آسیب برسانند

و این توقع را داشته باشند که کودکان دچار این عوارض نشوند. امروز خانواده‌ها در مدیریت استفاده کودکان از رسانه‌های ارتباط جمعی دچار آسیب‌اند و گاهی نه تنها تعامل این دو را کنترل نمی‌کنند، بلکه مشوق‌های نابجا هم دارند و گاهی نیز برای رهایی از فشار بچه‌ها به رسانه‌ها پناه می‌برند! و کودک را در جایی رها می‌کنند که هر لحظه ممکن است پیش پای او مسیری باز شود که اصلاً نباید باز باشد. در ادامه نهادهای فرهنگی باید بحث فرهنگ‌سازی و ایجاد سواد رسانه‌ای لازم را در استفاده از وب در بین این دو قشر ایجاد کنند؛ سوادی که جلوی آسیب‌های ناخودآگاه مدیریت و رفتار غلط والدین را می‌

می‌شوند، باز خورد خوبی از خود نشان نمی‌دهند. شبکه‌های اجتماعی هر چند کنترل شده در اختیار کودکان قرار گیرند، همچنان ممکن است سرعت و وسعت‌شان آنان را غافلگیر کند. به‌خصوص اگر چارچوب ذهنی خاصی برای کودک، که ذهنش در حال شکل‌گیری است، تعریف نشده باشد. کودکان تا سه سالگی توانایی تشخیص پیام‌های رسانه‌ای را از پیام‌های واقعی ندارند و بعد از این سن روند تشخیص‌شان رو به تکامل می‌رود تا ۱۲ سالگی که به بلوغ فکری می‌رسند، با این حال هیچ تضمینی وجود ندارد که بتوانند درستی و یا نادرستی پیام‌ها را تشخیص دهند و از پس مراحل اخلاقی و شناختی پیام برآیند. پیام‌های اینترنتی به راحتی می‌تواند آن‌ها را بیش از آنکه می‌بایست، درگیر کنند.

پیشنهاد

مدیریت درست خانواده در استفاده کودکان از وب، راه‌گشای اصلی این موارد است. والدین نه تنها کنترل‌کننده‌اند بلکه نقش الگو را دارند و کودکان از رفتار آن‌ها تقلید می‌کنند. والدین نباید وقت بیش از حد برای شبکه‌های اجتماعی بگذارند یا حریم خصوصی دیگران را مقابل چشم کودک نقض کنند

از جنس جدید را در میان افراد بشر پدید آورده‌اند، که این روزها بسیار هم فراگیر شده است، کودکان نیز در این میان در مقایسه با افراد بزرگسال به‌عنوان الگو و در مقایسه با همسن‌های خود بسیار درگیر این ابزارآلات شده‌اند بیشترین نمود این موضوع را در میان بازی‌های رایانه‌ای می‌توان دید.

کودکان نمی‌توانند کنجکاو خود را در برابر این سیر عظیم پنهان کنند و با نگاه به جامعه و سوسه نشوند. امروزه آمار کودکان فعال در اینترنت رو به فزونی است و متأسفانه این جریان بیش از آنکه متأثر از کارکرد منطقی و کنترل شده باشد، بر اثر جذابیت‌های کاذب است و این خطری است که این قشر را دربر گرفته است.

بهترین نحوه تعامل کودکان با رسانه‌ها تعامل کنترل شده و طبق قاعده است. کودکان باید استفاده‌های خاصی از اینترنت کنند و وقت مخصوصی را به آن اختصاص دهند. برای چربی کنترل تعامل کودک با رسانه می‌توان از این مثال استفاده کرد. این‌گونه عنوان می‌شود که دیدن بیش از ۱۳ ساعت تلویزیون در هفته افت تحصیل را در دانش‌آموزان به‌وجود می‌آورد، این در حالی است که کودکانی که از تلویزیون هم به‌طور کامل منع